

فرهینچگان

روزنامه

چهارشنبه ۲۳ آبان ۱۴۰۳

شماره ۴۲۷۸

فارس

FARHIKHTEGANDAILY.COM

فارس

FARHIKHTEGANONLINE

روزنامه

مدیرمسئول:

محمدامین ایمانچانی

قائم‌مقام مدیرمسئول:

مسعود فروغی

سردبیر:

محمد زعیم‌زاده

تلفن و فکس:

۰۲۱) ۶۲۹۹۹۹۵۰

کدپستی:

۱۱۳۵۳۳۸۱۶

چاپ:

چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی

نشانی:

خیابان حافظ،بایین‌ترازجمهوری

روبه‌روی ساختمان بورس

ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

۱۶

«فرهیختگان» برای نخستین بار گزارش دیوان محاسبات از بودجه ۱۴۰۲ را منتشر می‌کند

عجایب تفریغ بودجه

روز گذشته سید احمدرضا دستغیب در نشست علنی مجلس شورای اسلامی گزارش تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲ را قرائت کرد. رئیس کل دیوان محاسبات با اشاره به رویکردهای تحولی دیوان محاسبات درباره گزارش تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲ گفت: «همواره در تدوین گزارش تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲ به اصلاح ساختار بودجه توجه شده‌است. درواقع ما متقدم تفریغ باید به تدوین بودجه منجر شود.» دستغیب با اشاره به فرآیند تدوین گزارش تفریغ سال ۱۴۰۲ گفت: «مجموعه چهارچوب‌های گزارشگری احکام و بندهای پیشنهادی ۴۴۷ بند و جزء است، همچنین ۱۲ هزار و ۱۱۵ گزارش حسابرسی عملکرد بندها در این گزارش آماده شده‌است. به گفته وی «۲۱۰ روز فرایند بررسی گزارش تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲ به طول انجامیده‌است. نگاهی به گزارش دیوان محاسبات و همچنین اظهارات دستغیب در صحن علنی مجلس نکات قابل تأملی دارد، ازجمله اینکه طی سال گذشته حدود ۴۰۵ هزار میلیارد تومان از بودجه که بخش زیادی از آن مربوط به بودجه عمرانی بوده، به سال ۱۴۰۳ انتقال پیدا کرده‌است. این مورد یکی از موضوعاتی بود که علاوه‌بر رئیس دیوان محاسبات، برخی از نمایندگان و حتی رئیس مجلس نیز به آن معترض شد. در ادامه به برخی از موضوعات مطرح شده در گزارش دیوان محاسبات از تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲ اشاره می‌شود.

۳۵۰ همت کسری در منابع عمومی

براساس گزارش تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲، طی سال گذشته منابع بودجه کل کشور مستند به قوانین و مقررات بیش از ۲۸ درصد اصلاح و افزایش یافته‌است. براساس این گزارش، منابع بودجه کل کشور حدود ۴ هزار و ۹۹۵ هزار میلیارد تومان بوده که پس از تغییرات به ۶ هزار و ۴۱۴ هزار میلیارد تومان رسیده و درنهایت ۶ هزار و ۸۹۷ هزار میلیارد تومان محقق شده‌است. به عبارتی، منابع بودجه کل کشور نسبت به ارقام مصوب طبق قانون بودجه، بیش از ۱۳۸ درصد و نسبت به ارقام اصلاح شده، بیش از ۱۷۰ درصد محقق شده‌است.

براساس گزارش دیوان محاسبات، افزایش منابع مصوب پس از تغییرات بودجه عمومی به مبلغ ۱۱۰۰ همت ناشی از: ۱-۱۰۱ اعمال افزایش عملکرد ردیف‌های درآمدی مبلغ ۱۰۰ میلیون تومان مندرج در قانون بودجه به مبلغ ۱۷۰ همت، ۲- استفاده از سهم صندوق توسعه ملی به مبلغ ۱۷۳ همت و ۳- مجوز انتشار اوراق مالی اسلامی توسط شورای عالی هماهنگی اقتصادی به مبلغ ۱۳۵ همت بوده‌است (مبلغ ۳۶ همت در منابع عمومی اعمال حساب نشده‌است). در صورت عدم اعمال افزایش ناشی از مجزهایی که در قانون بودجه پیش‌بینی نشده و ردیف‌های یک میلیارد ریالی میزان تحقق منابع بودجه عمومی مبلغ ۱۷۳۳ همت است که نسبت به ارقام مصوب قانون بودجه ۸۳ درصد محقق شده‌است. کسری بودجه منابع عمومی بدون در نظر گرفتن کسری منابع هدفمندی یارانه‌ها سایر منابع است. طبق گزارش تفریغ بودجه، در سال گذشته کسری در ۱۲۳ ردیف دریافت به مبلغ ۵۲۹ همت ناشی از بیش برآوردی منابع در لایحه بودجه و عدم اهتمام دستگاه‌های اجرایی جهت وصول منابع پیش‌بینی شده بوده که باتوجه به وصول تعداد ۹۶ ردیف بیش از صد درصد، کسری منابع بودجه به مبلغ ۳۴۹ هزار و ۵۰۴ میلیارد تومان بوده‌است.

تشدید ۳۰ درصدی کسری تراز عملیاتی بودجه ۱۴۰۲

یکی از شاخص‌های مهم بودجه سالانه، تراز عملیاتی بودجه‌است. براساس تعاریف، تراز عملیاتی حاصل تفاوت بین درآمدهای دولت (شامل درآمدهای مالیاتی، گمرکی، فروش کالا و خدمات، اخذ عوارض و جریمه) با هزینه‌های جاری دولت (شامل حقوق و مزایا و سایر پرداخت‌های اجتناب‌ناپذیر) است. کسری تراز عملیاتی از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (شامل فروش نفت و اموال و دارایی‌های ثابت) و یا واگذاری دارایی‌های مالی (شامل واگذاری شرکت‌ها و یا استقراض از صندوق توسعه ملی، انتشار اوراق مالی اسلامی) جبران می‌شود. گزارش دیوان محاسبات نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۲ کسری تراز عملیاتی در بودجه مصوب مجلس حدود ۲۵۲ هزار و ۷۵۸ میلیارد تومان بوده که درنهایت با افزایش ۱۳۸ همتی، به ۵۹۳ هزار میلیارد تومان رسیده‌است. همچنین در سال ۱۴۰۰ کسری تراز عملیاتی درحالی‌از بودجه مصوب تا تفریغ بودجه کاهش ۵۶ درصدی داشته که این میزان در قانون بودجه ۱۴۰۱ افزایش ۴۶ درصدی و در سال گذشته افزایش ۳۰ درصدی داشته‌است.

روایتی از یک تخلف ۴۰۵ هزار میلیاردی

یکی از موضوعاتی که رئیس دیوان محاسبات در مجلس قرائت کرد، معضل مانده وجوه انتقالی به سال بعد بود. سید احمدرضا دستغیب در رابطه با مانده وجه انتقالی توضیح داد: «مانده وجه انتقالی موضوع مهمی است؛ چراکه در سال ۹۷ ما اصلاح‌چنین مانده‌ای نداریم و سال‌های ۹۸ و ۹۹ به دلیل کرونا تا ۱۴۰۰ این مانده وجه انتقالی بر سر کشور بلاهای بسیاری آورده‌است. لذا باید ادامه این روند را متوقف کرد. مجوز انتقال، داده شده‌است که مانده وجه از یک سال به سال دیگر برای هزینه‌کرد انتقال پیدا کند، اما در سال ۱۴۰۲ مانده وجه انتقالی ۴۰۵ هزار میلیارد تومان است که این مسئله موضوع بسیار مهمی است؛ چراکه این میزان از بودجه انتقال پیدا کرده‌است، براساس گزارش دیوان محاسبات، در قانون بودجه سال گذشته بیش از ۱۷ درصد از وجوه پرداختی به دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۴۰۲، به سال ۱۴۰۳ منتقل شده‌است. طبق این داده‌ها، از مبلغ ۱۶۸۸ همت اعتبارات هزینه‌ای مبلغ ۲۰۷ همت با معادل ۱۱۳ درصد از کل بودجه جاری، از مبلغ ۳۴ هزار و ۸۳۳ میلیارد تومان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بودجه عمرانی) مبلغ ۱۷۸ هزار و ۷۹۵ میلیارد تومان با معادل نزدیک به ۵۹ درصد از بودجه عمرانی و از مبلغ حدود ۳۵۵ همت سایر اعتبارات (اختصاصی و تملک دارایی‌های مالی) مبلغ ۱۸،۶ همت معادل ۵،۳ درصد به سال ۱۴۰۳ منتقل شده‌است.

به گفته رئیس دیوان محاسبات از مانده وجه انتقالی بیش از ۳۱ درصد یعنی ۱۲۷ هزار میلیارد تومان مربوط به اوراق مالی اسلامی مصرف نشده‌است، بدین‌معنا که در

انتهای سال ۱۴۰۲، اوراق منتشر کرده اما پول آن را مصرف نکرده و هزینه آن پرداخت شده و بعد این پول منتقل شده‌است که تا شهریور ۱۴۰۳ قابلیت مصرف داشته باشد، درحالی‌که باید هر زمان که نیاز بود همان موقع اقدام صورت گیرد، بنابراین باید این مسئله را نمایندگان محترم نیز از دولت مطالبه کنند.

دستغیب اضافه کرد: «هن ۴۰۵ هزار میلیارد را به سه قسمت تقسیم کرده‌ام که ۲۰۰ میلیارد آن مربوط به اعتبار هزینه‌ای است اما می‌دانید انتقال ۲۰۰ هزار میلیارد بدین شکل به چه معنایی است؟ یعنی در فرودین که ۱۵ روز تعطیل است دستگاه‌های اجرایی این میزان از بودجه را هزینه می‌کنند، درواقع شما ۲۰۰ هزار میلیارد در ۱۵ روز هزینه می‌کنید که ما اسم آن را مانده وجه انتقالی می‌گذاریم، لذا دلیلی ندارد این انتقال توسط دستگاه‌ها صورت گیرد. اگرچه این اقدام قانونی است اما آثار در آن مترتب است؛ چراکه تراز عملیاتی ما منفی‌تر کرده و در ادامه در این حد هزینه برای کشور ایجاد می‌شود.»

رئیس سازمان دیوان محاسبات کشور اظهار کرد: «همچنین ۵۱ درصد از بودجه عمرانی سال ۱۴۰۲ به سال ۱۴۰۳ انتقال یافته‌است، در حالی‌که اگر قرار است از صندوق توسعه برداشتی شود و اوراقی فروخته شود باید همان ابتدا این کار را انجام دهیم و نباید به آخر سال منتقل شود که منجر به بیشتر شدن هزینه خدمات و هزینه تمام‌شده پروژه‌های عمرانی با توجه به تورم طی سال‌های متمادی شود و این باید با یک تصمیم درست جلوی ادامه این اتفاق ناگوار آرگفت.»

در ادامه حسینی حاجی دلگانی، نماینده مردم شاهین شهر با اشاره به تخلف ۴۰۵ هزار میلیاردی گفت: «در گزارشی از تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲ مشخص شده که در یک مورد، این مبلغ قرض شده و سپس نگهداری شده‌است، سود این پول از بیت‌المال پرداخت شده و به سال بعد منتقل شد، اما به پروژه‌های عمرانی اختصاص نیافته که نتایج‌اش نیمه‌کاره ماندن پروژه‌ها و افزایش تورم مصالح ساختمانی بوده‌است.» در این جلسه، محمدباقر قلیباف در پاسخ به اظهارات حاجی دلگانی گفت: «کنته‌ای جنابلی در مورد مبلغ ۴۰۵ هزار میلیارد تومان گفتید که همین طور هم است، جای تأسف است که همان موقع هم در خزانه ۹۷ همت پول وجود داشته و همان موقع هم من تذکر دادم که اصلاً نیازی به این نیست، بنابراین اشکالاتمان اینجاست.» وی تصریح کرد: «الان نظام تأمین مالی مشکل اصلی پروژه‌هاست، کمیسیون جهش تولید نزدیک به دو سال وقت گذاشت، الان همه اینها آیین‌نامه‌های اجرایی‌اش مانده‌است. آقای دکتر حسینی این را زحمت کشیدند، اما آیین‌نامه آن مانده‌است؛ اینجاست که می‌گویم وظیفه اصلی کمیسیون‌ها و دست‌انمان در مجلس پیگیری این امر است، وگرنه این مسائل حل و فصل نمی‌شود.»

۲۶ درصد از احکام بودجه به طور کامل رعایت شده

رئیس دیوان محاسبات در جلسه علنی مجلس به موضوع رعایت احکام بودجه پرداخت. دستغیب با اشاره به اینکه ۱۱۷ حکم به طور کامل رعایت شده که ۲۶ درصد از قانون بودجه است، عنوان کرد: «۵۱ حکم یعنی ۱۲ درصد نیز فاقد عملکرد است، ۹۱ حکم نیز عدم رعایت حکم خورده که رأی هیئت عمومی دارد و همچنین از میان ۱۸۷ حکم، بخشی از آن رعایت شده و بخشی رعایت نشده‌است.» رئیس دیوان محاسبات کشور در توضیح آمار ارائه شده، عنوان کرد: «مجموع عدم رعایت احکام و فاقد عملکرد به طور کامل ۳۲۲ درصد است، یعنی یک سوم از احکام بودجه ۱۴۰۲ هم فاقد عملکرد است و هم رعایت نشده که متفرن است. درخصوص بخشی از احکام که می‌گوییم رعایت نشده ممکن است در یک استان رعایت شده باشد و در استان دیگری رعایت نشده باشد که به عنوان دیوان آن را اعلام می‌کنیم؛ چراکه باید به طور کامل رعایت شود.»

وی در ادامه با اشاره به ماهیت بودجه‌ای و غیربودجه‌ای احکام، اظهار داشت: «نباید در قانون بودجه، ماهیت غیربودجه‌ای داشته باشیم که البته در قانون برنامه هفتم پیشرفت بر این موضوع تأکید شده‌است. درباره ماهیت دائمی و سالانه احکام بودجه نیز باید گفت که ۶۶ درصد در سال ۱۴۰۲، احکام ماهیت دائمی دارد در حالی‌که ما قانون بودجه سالانه را تصویب می‌کنیم و نباید در آن احکام دائمی بیاید؛ چراکه مهلت اجرای آن تنها یک سال است که البته باز هم در برنامه هفتم در این خصوص تدبیر شده‌است.»

اعتراض به چانه‌زنی دستگاه‌ها در مجلس

رئیس دیوان محاسبات در ادامه با هشدار نسبت به تبعات تورم قوانین و احکام بودجه‌ای گفت: «بسیاری از پیشنهادهای احکام بودجه‌ای، پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی است؛ نباید اجازه داد دستگاه‌های اجرایی برای ارائه پیشنهاد‌های خود وارد مجلس شوند، بلکه باید پیش از آن، موضوعات را با دولت حل کنند. بسیاری از مشکلات به دلیل پیشنهادهایی است که اینگونه طرح می‌شود و می‌خواهند خلاهای قانون خود را بپُر کنند.»

دستغیب با بیان اینکه در گزارش خود تعداد دستگاه‌هایی که حساب نده‌اند را آورده‌ام، ابراز داشت: «بر اساس عملکرد همکاران دیوان محاسبات سالانه شاهد وضعیت بهتری در حوزه پاسخگویی دستگاه‌ها و شرکت‌ها در کشوریم. در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، ۱۲۰۲ درصد تغییر بهتری داشتیم و امروز فقط شاهد ۱۲۱ دستگاه و شرکت هستند که حساب خود را نده‌اند که البته ما صورت‌های مالی آنها گزارش برداشت کرده‌و به صورت برخط حساب‌ها را رصد می‌کنیم اما آنها گزارش خود را تسلیم نکرده‌اند که به صورت انحراف و تخلف در دادسرا بررسی خواهد شد.»

هشدار در مورد ناترازی ۶۴ میلیارد مترمکعبی گاز

رئیس دیوان محاسبات درخصوص نفت و روابط مالی آن با دولت در بودجه ۱۴۰۲، عنوان کرد: «رابطه نفت با بودجه دارای ابهامات فراوان و عدم شفافیت است.» دستغیب اضافه کرد: «نبود ساختار بهای تمام شده به تفکیک میدان - مخزن منجر به عدم شفافیت در سود نهایی محصول شده و امکان قیمت‌گذاری مبتنی بر هدف را از ما گرفته‌است که حتماً باید آن را انجام دهند که امیدواریم آقای پاک‌نژاد وزیر نفت این موضوع را جزو اولویت‌های وزارتخانه قرار دهد.»

وی در ادامه، نبود سیستم مدیریت منابع سازمان را منجر به اتیافت موجودی‌ها و عدم امکان برنامه‌ریزی دقیق تولیدی دانست و افزود: «سایه‌هایی که به بانک مرکزی اعلام می‌شود، موارد وصول شده را می‌آورد درحالی‌که پایانه صادراتی و تحویل در داخل و پایانه برای ما مبناسات تا بتوانیم عدد و رقم آن را به طور دقیق گزارش کنیم.» دستغیب در ادامه با انتقاد از عدم شفافیت تسهییم منابع وجودی که ۱۲،۵ درصد اعلام شده‌است، عنوان کرد: «مشخص نیست چه کسی این عدد را اعلام می‌کند، چون مبنا این نیست، چگونه می‌شود با افزایش و کاهش نرخ دلار، این میزان همان ۱۴،۵ درصد است. ما پس از کسر هزینه‌های حمل‌ونقل، خسارت دیرکرد، برداشت شرکت ملی بابت ماده ۱۲ که مد نظر است، محاسبه کردیم که عملاً این میزان باید ۲۱،۵ باشد که بیش از ۲۰ درصد است، لذا مبنای محاسبه آنها مشخص نیست.» در گزارش دیوان محاسبات درخصوص موضوع نفت در بودجه به موارد زیر اشاره شده‌است:

۱- عدم واریز منابع مربوط به حساب بهینه‌سازی نفت در سال ۱۴۰۲ مبلغ ۳۴ هزار میلیارد تومان آن مربوط به تعهدات تسویه نشده سال ۱۴۰۲ (بند ۵ تبصره ۱) است. ۲- عدم رعایت بند (د) تبصره ۱۱ مبنی بر جبران مقادیر کسری ناشی از تغییر در برنامه تولید بالغ بر ۴۰ هزار میلیارد تومان برخلاف برنامه تولید ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور. ۳- اعمال حساب مبلغ ۵۸ هزار میلیارد تومان به حساب شرکت‌های پالایش نفت از محل سود ناشی از تسعیر نرخ ارز مربوط به صادرات فرآورده‌های نفتی. ۴- ناترازی گاز در سال ۱۴۰۲ به حدود ۶۴ میلیارد متر مکعب رسیده‌است. این درحالی‌است که میزان ۱۸ میلیارد مترمکعب هدزرفت‌گاز مشعل (فاز) وجود داشته که ضروری است نسبت به سرمایه‌گذاری جهت جوع آوری آنها در بودجه کل کشور اهتمام و سرمایه‌گذاری ویژه‌ای صورت گیرد.

کسری ۳۱ درصدی در منابع هدفمندی

گزارش تفریغ بودجه سال ۱۴۰۲ دیوان محاسبات نشان می‌دهد پیش‌بینی منابع هدفمندرکن یارانه‌ها طی هفت سال اخیر در قانون بودجه بیش از ۱۴ برآر شده و منابع محقق شده نیز بیش از ۱۱ برابر افزایش یافته‌است. رئیس سازمان دیوان محاسبات کشور درخصوص وضعیت منابع و مصارف هدفمندی در جلسه مجلس عنوان کرد: «سال ۱۴۰۲ بدهی تجمعی ۱۳ هزار میلیارد تومان است، همچنین فقط در هفت ماهه ۱۴۰۳ جمع استقراض برای پرداخت منابع مربوط به هدفمندی ۲۴۰ هزار میلیارد تومان و بدهی تجمعی آن ۲۷۳ هزار میلیارد تومان است، اگر این پیش‌بینی برای سال آینده درست نشود ما حتماً دچار مشکل خواهیم شد. البته کار به اینجا هم ختم نمی‌شود زیرا هفت میلیارد دلار هم از منابع بانک مرکزی برای جبران پرداخت مابه‌التفاوت‌ها برداشت شده‌است؛ بنابراین باید نظام بودجه‌ریزی براساس موارد اشاره‌شده اصلاح شود.» وی با بیان اینکه کسری منابع در ۱۴۰۲، حدود ۳۱ درصد است که نشان می‌دهد منابع پیش‌بینی شده کافی نیست، اضافه کرد: «بنابراین نباید در سال ۱۴۰۴ مجدد مرتکب این اشتباه در رابطه با هدفمندی‌ها بشویم.»

۲ میلیارد دلار واردات بنزین در سال ۱۴۰۲

گزارش دیوان محاسبات نشان می‌دهد برداشت ۱۲ هزار میلیارد تومان از منابع هدفمندی یارانه‌ها و تهاوت ۱۹ میلیارد دلار (۵ هزار میلیارد تومان پس از کسر قیمت بنزین فروش رفته) نفت کوره علی‌رغم عدم پیش‌بینی در قانون بودجه از منابع هدفمندی یارانه‌ها با مجوز شورای عالی اقتصادی برای واردات فرآورده‌ها منجر به کاهش ۶۲ هزار میلیارد تومان از منابع هدفمندی یارانه‌ها شد.طبق این گزارش، هرچند منابع و مصارف مصوب هدفمندی یارانه‌ها در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ تراز شده بود لیکن در عملکرد وصولی منابع با پرداختی مصارف از ۱۶۹،۷ هزار میلیارد تومان ناترازی مواجه شد که از سایر منابع تأمین شد.» براساس این گزارش، برخی از موارد بخش هدفمندی بسیار قابل تأمل است، ۱- استفاده مبلغ ۲،۵ هزار میلیارد تومان از تنخواه بانک مرکزی و بودجه دولت که تا پایان سال ۱۴۰۲ تسویه نشده‌است. این اقدام موجب افزایش بدهی هدفمندی یارانه‌ها گردیده که باید در سال‌های بعد تسویه شود. ۲- استفاده مبلغ ۳۵،۶ هزار میلیارد تومان از محل تسهیلات بانکی توسط شرکت بازرگانی دولتی با تضمین دولت علاوه بر کاهش قدرت وام‌دهی بانک‌ها به بخش خصوصی و کاهش منابع برای جهش تولید، موجب افزایش بیش از پیش بدهی‌های دولت به سیستم بانکی شده‌است.

۳- برداشت مبلغ ۳۱،۵ هزار میلیارد تومان از حساب شرکت‌های دولتی موجب کاهش سرمایه‌گذاری شرکت‌های مذکور در تولید کالا و خدمات شده و شرکت‌ها را با کمبود منابع مواجه کرده‌است.

۴- پرداخت ۲۹،۲ هزار میلیارد تومان مابه‌التفاوت ارز ا در اواز ۲۸۵،۰۰ هزار تومان به ۴۲۰ تومان توسط بانک مرکزی که موجب افزایش بدهی‌های دولت به بانک مرکزی شده و تورم‌زاست.

۵- انتشار ۱۸ هزار میلیارد تومان اوراق مالی اسلامی و پرداخت ۱۷،۴ هزار میلیارد تومان آن به بانک سپه بابت نانوبای‌ها.

پرواضح است تمامی روش‌های اتخاذ شده برای جبران کسری تأمین مالی هدفمندی یارانه‌ها از سایر منابع، آثار سونی ازجمله افزایش بدهی دولت، تورم و کاهش تولید در اقتصاد کشور به جا خواهد گذاشت.

سازمان هدفمندی را منحل کند

دستغیب، رئیس دیوان محاسبات در بیان پیشنهاد‌های این سازمان در باب هدفمندی گفت: «تعداد افراد یارانه‌گیر در سال ۱۴۰۲ بیش از ۸۰ میلیون نفر بوده‌است. براساس این گزارش، وزارت تعاون طی دو مرحله نسبت به شناسایی و حذف دو صدک درآمدی ۹۹ و ۱۰۰ به تعداد فقط ۱۷ هزار نفر اقدام نموده، درحالی‌که طی سال ۱۴۰۲ تعداد دو میلیون و ۲۲۸ هزار نفر به افراد به‌رمند از یارانه اضافه شده‌است.» رئیس دیوان محاسبات در ادامه بیان داشت سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها دیگر سابق به انتفاع موضوع است و به نظر من این سازمان باید منحل شود. این سازمان

ماموریت دیگری داشته و قرار بود به میزانی‌که افزایش نرخ داشتیم، به همان میزان هم به معیشت مردم توجه کند؛ یعنی از یک طرف درآمد کسب کند و از طرف دیگر به مردم خدمات دهد؛ بنابراین این سازمان دیگر ضرورتی ندارد و می‌تواند در چهارچوب یک حساب در سازمان یا خزانه تعریف شود.

تحقق واگذاری اموال مازاد دولت فقط ۱ درصد

طبق گزارش دیوان محاسبات، واگذاری شرکت‌های دولتی در سال ۱۴۰۲، به میزان ۸۵ درصد محقق شده‌است. واگذاری اموال و دارایی‌های مازاد دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۴۰۲، علی‌رغم تأکید قانون‌گذار کمتر از ۶ درصد منابع پیش‌بینی شده تحقق یافته‌است. براساس این گزارش، عدم تحقق منابع حاصل از واگذاری شرکت‌ها و اموال منقول و غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۴۰۲ به مبلغ نزدیک‌ها و ۱۱۸ همت، منجر به کسری بودجه و استفاده از روش‌های مختلف برای تأمین آن ازجمله انتشار اوراق خزانه اسلامی خارج از سقف‌های مقرر در قانون بودجه شده‌است. مبلغ عملکرد «منابع حاصل از فروش اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول مازاد دولت (بند ۵) تبصره ۱۱)» در سال ۱۴۰۲ بالغ بر ۹،۷ میلیارد تومان (کمتر از یک درصد مبلغ پیش‌بینی) و شش ماهه اول سال ۱۴۰۳ مبلغ ۲۹۸ میلیارد تومان (حدود یک و نیم درصد مبلغ پیش‌بینی به نسبت شش ماهه) بوده‌است.

۲۰۰ هزار ملک دولتی سند ندارند

براساس گزارش دیوان محاسبات، از مجموع بیش از ۱۶۴۰ میلیون هکتار عرصه خاکی کشور، ۱۴۷ میلیون هکتار (معادل ۸۹ درصد) دارای سند مالکیتند که بخش اعظم آن (حدود ۸۳ درصد) اراضی ملی شامل جنگل‌ها، مراتع و آب‌انبارداری است. باقی‌مانده مساحت کشور به میزان ۱۷ میلیون هکتار فاقد سند مالکیت است. این گزارش نشان می‌دهد بیش از ۱۹۷ هزار قطعه از املاک متعلق به دولت فاقد سند مالکیت شناسایی شد. برای تعداد ۴۹ هزار و ۹۷۲ پلاک از سویی دستگاه‌های اجرایی کشور جهت اخذ سند مالکیت اقدامی صورت نپذیرفته که از مصداق ترک فعل دستگاه‌های اجرایی است. برای تعداد ۱۴۶ هزار و ۹۴ پلاک باقی‌مانده، اجرای فرآیند حدنگار و صدور اسناد مالکیت به نام دولت در دست اقدام است که تاکنون منتج به صدور سند مالکیت نشده‌است.

۶۴۰۰ مدیر در شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی

دیوان محاسبات کشور در گزارش خود اشاره کرده‌است با استفاده از کلیه منابع اطلاعاتی در دسترس نسبت به احصای تعداد دو هزار و ۸۵۶ شرکت دولتی و شبه‌دولتی در سال ۱۴۰۲ اقدام کرده‌است. از شرکت‌های احصا شده، تعداد ۲۳۴۴ شرکت دولتی و شرکت‌های زیرمجموعه آن‌ها تحت کنترل دولت بوده و تعداد ۵۲۲ شرکت زیرمجموعه نهادهای عمومی غیردولتی‌اند که به استناد حکم جزء (ج) بند (ح) تبصره ۲ نظارت دیوان محاسبات کشور خارج شده‌اند. براساس اطلاعات در دسترس دیوان محاسبات در تیرماه ۱۴۰۳، دولت از طریق وزرا و روسای دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به صورت مستقیم و غیرمستقیم در انتصاب تعداد ۴۲۳ نفر از اعضای هیئت مدیره شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی اثرگذار است. بیشترین تعداد این مدیران زیرمجموعه وزارت اقتصاد از ۱۹۷۶ نفر، وزارت کار با ۱۱۶۶ نفر، وزارت نفت ۱۰۷ نفر، وزارت نیرو ۶۵۵ نفر، وزارت صمت ۵۹۲ نفر و وزارت جهاد کشاورزی ۵۶۲ نفر هستند.

افزایش ۳۵ درصدی

بودجه شرکت‌های دولتی در طول سال!

طبق گزارش تفریغ بودجه طی سال ۱۴۰۲ بودجه تعداد ۲۲۴ شرکت دولتی، بانک و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مستند به ماده ۲ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مبلغ ۱۰۰۶ همت (حدود ۳۵ درصد) افزایش یافته که بیانگر پیش‌بینی نامناسب بودجه شرکت‌های دولتی است. براساس این آمار‌ها، بودجه مصوب شرکت‌های دولتی ۲۸۸۴ همت بوده که پس از تغییرات به ۳۸۹۰ همت رسیده و درنهایت ۴۸۶۴ همت محقق شده‌است. به عبارتی، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، نسبت به ارقام مصوب مبلغ ۱۹،۸ همت (حدود ۱۶۸ درصد) و نسبت به ارقام اصلاح‌شده مبلغ ۹۷۳ همت (۱۲۵ درصد) محقق شده‌است.

افزایش حدود ۱۷ برابری شرکت‌های زیان‌ده!

براساس گزارش تفریغ، در پیوست شماره ۳ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، تعداد ۱۷ شرکت زیان‌ان ۲۱ هزار و ۲۷۴ میلیارد تومان پیش‌بینی شده که مطابق صورت‌های مالی تعداد ۱۳۴ شرکت در سال ۱۴۰۲ مبلغ ۳۵۴ هزار و ۳۵۳ میلیارد تومان (افزایش حدود ۱۷ برابری) زیان داشته‌اند. دیوان محاسبات در گزارش خود تأکید می‌کند عمده زیان شرکت‌های مندرج در پیوست شماره ۳ مربوط به شرکت‌هایی است که در واقع ماهیت شرکتی نداشته‌و صرفاً تکالیفی که دولت برعهده آن‌ها گذاشته را اجرامی‌کنند. لذا پیشنهاد کرده‌است ۱- اقدام لازم از طریق بودجه‌ریزی عملیاتی جهت محاسبه دقیق بهای تمام‌شده کالاها و خدمات و کاهش آن به صورت مؤثر عملیاتی شود. همچنین ۲- دولت از اعمال قیمت تکلیفی برای کالا و خدمات ارائه‌شده توسط شرکت‌های دولتی خودداری نماید.

صداوسیما پنجمین شرکت زیان‌ده بودجه ۱۴۰۲

این گزارش نشان می‌دهد حدود ۸۰ درصد زیان شرکت‌های دولتی در سال ۱۴۰۲ مربوط به ۶ شرکت بازرگانی دولتی ایران به مبلغ نزدیک به ۱۳۸ همت، سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزدیک به ۵۲ همت، سازمان بیمه سلامت ایران به مبلغ ۴۰ هزار و ۶۶۷ میلیارد تومان، شرکت مادر تخصصی برق حرارتی به مبلغ ۲۵ هزار و ۱۶۱ میلیارد تومان، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به مبلغ ۱۳ هزار و ۵۶۹ میلیارد تومان و سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح به مبلغ ۱۰ هزار و ۵۱۶ میلیارد تومان بوده‌است.

